

Arbocatalogus: doen, of niet doen?

In steeds meer branches zijn sociale partners bezig om een arbocatalogus te ontwikkelen. Is het verstandig om nu al mee te doen bij die ontwikkeling? Of is het slimmer om af te wachten tot er een aantal catalogi zijn? Welke consequenties heeft het als er geen catalogus tot stand komt? En kunnen individuele bedrijven ook komen tot een arbocatalogus?

Huub Pennock, Ergo-balans, partner in De Goede Praktijk

Ieder bedrijf is verplicht beleid te voeren over arbeidsomstandigheden. Door middel van een plan van aanpak gebaseerd op de RI&E moeten bedrijven maatregelen uitvoeren om knelpunten op te lossen. De arbocatalogus kan bij het kiezen van maatregelen een goed hulpmiddel zijn, maar het mag en kan ook op een andere manier. Een arbocatalogus is dan ook niet verplicht.

Wel is het zo dat de overheid sociale partners er toe wil aanzetten om arbocatalogi te ontwikkelen. Ter stimulans geeft de overheid tot 2010 via de Stichting van de Arbeid 50.000 subsidie voor het maken van een arbocatalogus die de Arbeidsinspectie op minimaal twee risico's goedkeurt.

Een flinke stok achter de deur is de afschaffing van de arbo-beleidsregels per 1 januari 2010. Geldt er op dat moment een door de Arbeidsinspectie getoetste arbocatalogus dan worden tijdens een inspectie de maatregelen in de catalogus als uitgangspunt genomen. Bedrijven die op dat moment niet onder de werking van een arbocatalogus vallen krijgen bij inspecties te maken met de stand der techniek die de inspectie zelf hanteert. Daar waar serieuze arbeidsrisico's spelen lopen bedrijven zonder getoetste catalogus, bovendien een grotere kans onder een inspectieproject te vallen.

Nu doen of wachten?

Even wachten heeft als voordeel dat ervaringen van voorlopers kunnen worden gebruikt en leentjebuurt kan worden spelen. In veel arbocatalogi zal bijvoorbeeld aandacht zijn voor beeldschermwerk, en ook op het gebied van lasrook, oplosmiddelen, lawaai en dergelijke zijn catalogi in ontwikkeling. Het is handig daar gebruik van te maken. Het is zelfs voorstelbaar dat bedrijven en branches afspreken dat ze voor bepaalde onderwerpen volledig aansluiten bij de arbocatalogus van een andere branche. Wie te lang wacht kan wel de subsidie mislopen. Tot september 2009 is deze subsidie aan te vragen.

Arbocatalogus op bedrijfsniveau

Mogen bedrijven ook een arbocatalogus maken? In het SER-advies staat dat de arbocatalogus bedoeld is voor het brancheniveau. De wetgever heeft dat onderdeel van het advies echter niet overgenomen. Iedereen mag dan ook in principe een arbocatalogus maken: individuele bedrijven, branches maar ook regio's of bedrijventerreinen.

Sociale partners, zowel werkgeversorganisaties als vakbonden, streven uitdrukkelijk naar catalogi op brancheniveau. Een catalogus voor één bedrijf is immers het plan van aanpak, is een argument.

Daarnaast spelen efficiencyoverwegingen een rol. Voor kleine en middelgrote bedrijven is het maken van een catalogus bovendien praktisch en financieel ondoenlijk. Zij kunnen zich beter richten op een goed plan van aanpak en hun tijd en energie besteden aan uitvoering van de maatregelen uit een brede branchecatalogus, is de redenering. Een branchecatalogus geeft uiteraard altijd nog de mogelijkheid om op bedrijfsniveau in overleg tussen OR en werkgever aanvullende oplossingen te beschrijven welke (nog) niet in de catalogus van de branche staan.

Er zijn echter branches waar het moeilijk zal zijn een arbocatalogus te maken, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van een adequaat overlegplatform van sociale partners. Daarnaast willen enkele grote bedrijven graag een eigen arbocatalogus, zoals een aantal banken en chemiebedrijven met een eigen bedrijfs-CAO. Bovendien zijn er grotere bedrijven die niet onder een branche vallen, zoals bijv. de casino's. De toekomst zal uitwijzen of hier bedrijfscatalogi tot stand komen.

Bedrijven die een arbocatalogus willen, doen er verstandig aan via hun eigen brancheorganisatie na te gaan of er op brancheniveau een arbocatalogus in de maak is. Brancheniveau gaat namelijk boven bedrijfsniveau (net als bij CAO's). Als er geen catalogus in de eigen branche op stapel staat kan een eigen catalogus overwogen worden. Subsidie is echter niet gegarandeerd (deze geldt alleen voor branchecatalogi). Het is verstandig ook met Arbeidsinspectie in contact te treden over de vraag of een dergelijke catalogus wel getoetst kan worden. Zonder toetsing schiet men er nog niet veel mee op. <<

Meer informatie over arbocatalogi is te vinden op
www.arboplus.nl/arboregels/arbocatalogi/algemeen/